

Mindig van választás

Egészségügyi rehabilitációs foglalkozások

Szakmabemutató információs mappa

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

FELELŐS KIADÓ: PIRISI KÁROLY

KÉSZÍTŐ: ALICE MARKETING MANUFAKTÚRA

PÁLYAORIENTÁCIÓS LEKTOR: HARKÁNYI ADRIENNE
SZAKMAI LEKTORÁLÁS: SZABADOS ZSUZSANNA, NYUGDÍJAS SZÍNÉSZ, GYÓGYPEDAGÓGUS,
LOGOPÉDUS, DRÁMAPEDAGÓGUS

A SZAKMAISMERTETŐ MAPPA A TÁMOP 2.2.2 – „A PÁLYAORIENTÁCIÓ RENDSZERÉNEK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE” PROJEKT KERETÉBEN KERÜLT KIDOLGOZÁSRA.

PROGRAMVEZETŐ: BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

A PROJEKT AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL, AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL VALÓSUL MEG.

FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL
2010

www.afsz.hu
www.epalya.hu
www.eletpalya.afsz.hu

Tartalomjegyzék

A. Feladatok és tevékenységek

B. Követelmények

C. Szakképzés

**D. Kereseti lehetőségek,
elhelyezkedési kilátások**

E. Egyéb információs források

Feladatok és tevékenységek

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?
- ◆ Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?
(anyagok, szerszámok, műszerek, gépek...)
- ◆ Hol végzi a munkáját?
(szabadban, műhelyben, irodában, üzletben...)
- ◆ Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?
(vevő, ügyfél, kolléga...)

*„Ne füstöt szívj, jó levegőt! – kezdte újra a sün.
- A füst mérgezi a tüdőt! – mondta a nyúl.
- Aki mozog, már nem beteg! – cserregte a szarka.
- Egészséges minden gyerek! – fejezte be Csiszta mókus.
Mikor a végére értek, csodálkozva néztek egymásra.
- Ez olyan, mint egy vers! – jelentette ki a nyúl.
- Milyen vers? – kérdezte a szarka.
- Gyógyító vers! – mondta bölcsen a sün.”
/Csukás István: Csiszta mókus négy élete/*

A nyúl, a szarka, a sün és a mókus története – akik a leégett erdőből menekülve a gyógyító ember házában találnak új otthonra, és egymást segítve, közös munkával gyógyulnak meg – több, mint tanulságos gyermekmese. Többek között arra mutat rá, hogy a gyógyulásban mekkora jelentősége van az orvosok („gyógyító emberek”) mellett a csoportnak, az egymást segítő betegeknek, a közös tapasztalatnak és sok olyan tényezőnek, ami „tablettában nem beszédhető”.

Türelmetlenek vagyunk, ma már gyógyulni is gyorsan szeretünk, legyen szó testi vagy lelki nyavalyáról. Talán éppen ezért a „hagyományos” orvoslás mellett manapság a - korábban „a gyógyászat mostohagyerekeinek” tekinthető - kiegészítő terápiák is egyre jelentősebb teret nyernek a rehabilitáció területén.

A rehabilitáció szó szerinti jelentése: visszaadni egy korábbi képességet. A rehabilitáció igen összetett tevékenység, amely magába foglalja a beteg fizikai állapotának minél tökéletesebb helyreállítását (pl. szervpótló protézis alkalmazása), az alkalmazkodást elősegítő tanácsadást és a beteg lelki (pszichés) támogatását is. A rehabilitáció része a betegségből felépült személy

új helyzethez való alkalmazkodásának segítése, melynek fontos eleme a tevékenység, illetve a felgyógyulás utáni állapotnak megfelelő munkavégzés.

A rehabilitáció – ezen belül az egészségügyi rehabilitáció is – nagyon sokrétű fogalom, így a területen is számos szakma képviselői tevékenykednek (például orvosok, gyógytornászok, pszichológusok, szakápolók, szakasszisztensek, masszőrök, szociális munkások stb.).

Az orvos, pszichológus, masszőr szakmákról az érdeklődők más forrásokból (pl. az ezekre a szakmákra vonatkozó pályainformációs mappákból) tájékozódhatnak. Ebben a leírásban elsősorban az **egészségügyi kiegészítő terápiák területén dolgozókkal**, ezen belül is elsősorban **a foglalkoztató terápiás szakemberekkel foglalkozunk**.

Az **egészségügyi rehabilitációs kiegészítő terápiák** két legismertebb területe a *mozgásterápia* és a *foglalkoztató terápiák*. A mozgásterápia hasznát leginkább a műtét utáni rehabilitációban tapasztalhatjuk, de a krónikus mozgásszervi fájdalmak esetén is jól jöhet, ha olyan mozgássorokat sajátítunk el, amelyek segítségével a múlté lesz a sajgó érzés. A **foglalkoztató terápiák** – pl. ennek speciális területe a művészetre támaszkodó kezelések – a krízisek feltárásában és megoldásában jelenthetnek nagy segítséget.

A rehabilitáció fontos eszközei a **foglalkoztató terápiák**. Ezek az úgynevezett **szocioterápiás módszerek**. Fontos jellemzőik, hogy közösségi keretek között folynak, és a visszaállítást célozzák meg. Ezek a módszerek gyógyító (terápiás) eljárások, sokszor a gyógyszeres és egyéb – pl. csoportterápiás eredmények elmélyítésére szolgálnak, hatásukat azokkal szoros összhangban fejtik ki.

Bármely, ember által végzett tevékenységre, társadalmi jelenségre építhetők **szocioterápiás eljárások**, de azoknak gyógyító értéke csak akkor lesz, ha nem csupán a tevékenység puszta gyakorlására szorítkoznak, hanem a személyiség kibontakozását, fejlődését és társas kapcsolatainak fejlesztését szolgálják. A szocioterápiás eljárások fajtái: munkaterápia, foglalkoztatás-terápiák, szociális készségek fejlesztését szolgáló csoportmunka, közösségi terápiák. A **mozgásszervi betegek, az értelmi fogyatékosok, illetve a pszichiátriai betegek** gyógykezelésében a szocioterápiás segítség teljesen elfogadott és egyre nagyobb sikerrel alkalmazott gyakorlat.

Az egészségügyi rehabilitációs kiegészítő terápiák területén is számos szakember dolgozik, például:

- *mozgásterápiás területen:* mozgásterápiás/rehabilitációs orvos, gyógytornász, konduktor, szakasszisztens, szakápoló, masszőr, rekreációs szakember, pedagógus, rehabilitációs tanácsadó stb. (ld. a kapcsolódó, itt nem szereplő foglalkozás-leírások és pályainformációs mappák.)
- *szocioterápiás területen:* orvos, pszichológus, pedagógus, rehabilitációs tanácsadó, konduktor, terapeuta. (ld. a kapcsolódó, itt nem szereplő foglalkozás-leírások és pályainformációs mappák.)

Ebben a leírásban elsősorban a szocioterápiás segítséget nyújtó **terapeutákkal** foglalkozunk, és kitérünk néhány olyan foglalkozásra, mely a szocioterápiás tevékenységhez szorosan kapcsolódik.

Rehabilitációs tevékenység terapeuták (a továbbiakban röviden: terapeuták)

A rehabilitációs tevékenységben szocioterápiás segítséget nyújtó szakembert *terapeutának* hívjuk.

A *terapeuta* a gyógyítás folyamatában a rehabilitációs team tagjaként **az orvos általános szakmai irányítása mellett önállóan dolgozik**, az átfogó rehabilitáció egyéb területein a **különböző teamek tagjaként önállóan tevékenykedik**. Fizikai vagy pszichikai károsodás következtében **tevékenységükben átmenetileg vagy véglegesen korlátozott emberekkel foglalkozik**.

Munkáját folytathatja többek között:

- pszichiátriai, mozgásszervi, vagy egyéb krónikus megbetegedésben szenvedő emberekkel,
- trauma hatására akut vagy krónikus egészségügyi problémákkal küzdő gyermek vagy felnőtt betegekkel,
- fogyatékos gyermekek habilitációjában, vagy fogyatékos felnőttekkel.

Fő feladatok, tevékenységek

A *terapeuta* fő feladata, hogy a pszichiátriai és/vagy mozgásszervi **rehabilitációra szoruló embert olyan tevékenységekbe vonja be**, amelyeknek célja a kiesett és megmaradt pszichés, illetve mozgásszervi **funkciók lehető legmagasabb szintű helyreállításának és használatának előmozdítása**.

További célja tevékenységének, hogy a **személyi és tárgyi feltételek átalakítását segítse** annak érdekében, hogy a pszichiátriai és/vagy mozgásszervi **rehabilitációra szoruló ember képes legyen olyan tevékenységet folytatni** társadalmi, személyes és otthoni környezetében, **amely önmaga és a társadalom számára értéket képvisel.**

A terapeuta segítséget nyújt:

- a testi-lelki-szociális jólétre törekvésben,
- az életminőség javításában,
- a lehetőségek szerinti legönállóbb életvitel kialakításában.

Fő feladatai:

- felméri a beteg szükségleteit (interjút készít, felméri az alapvető szükségleteket, a kliens együttműködési készségét, lélektani, szociális állapotát, rejtett képességeit stb.);
- felméri a kliens környezetének személyi és tárgyi feltételeit;
- közreműködik egészségügyi, lelki folyamatokat feltáró teljesítménytesztek felvételekor;
- hozzájárul a diagnózis és a terápiás terv összeállításához;
- terápiás lehetőségeket (egyéni és csoportterápia) választ és javasol;
- ezek ismeretében rövid és hosszú távú rehabilitációs tervet és tevékenységtervet készít;
- a megelőzést (prevenciót) szem előtt tartva aktív terápiás, rehabilitációs és tanácsadó tevékenységet végez;
- tevékenyen részt vesz a rehabilitációs terv sikeres megvalósításában, a kliens részére a végrehajtás során aktív támogatást nyújt:
 - segíti a kliens alapvető szükségleteinek kielégítését,
 - végrehajtja a fejlesztési terv lépéseit,

- alkalmazza a kliens életminőségét javító eljárásokat,
- segíti az új mozgásminták kiépítését, kialakítását,
- újra tanítja, megtanítja a mindennapi élettevékenységeket,
- mentális fejlesztési technikákat alkalmaz;
- kontroll tevékenységet folytat: a kliens napi tevékenységét elemzi, a kliens állapotát megítéli (romló vagy javuló), szükség esetén újabb/módosított rehabilitációs tervet készít;
- segíti a fogyatékkal élőket az őt körülvevő tárgyi környezet kialakításában, a gyógyászati és a rehabilitációs segédeszközök alkalmazásában.

A terapeuta ismeri és alkalmazza a terápiákban a kézműves technikákat, a szocioterápiás módszereket, segíti a klienst az önkifejezési módok megválasztásában. Ezek a speciális tevékenységek néhány szorosan kapcsolódó szakma, például:

- a művészetterapeuták (szobor-, rajz-, festés- és vegyes technikák),
- a táncterapeuták (testtudat-, mozgás-, tánc technikák),
- a zeneterapeuták (~ hallgatást és ~ alkotást használó technikák)
- a drámapedagógusok (a színház eszközeit használó technikák)

munkájának alapja.

„A művészet az utóbbi évtizedekben különös jelentőségre tett szert a terápiában - meséli egy szakember - elsősorban a pszichiátriában, a pszichoszociális praxisokban, illetve a pszichoszomatikus betegségek kezelésében. Pszichiátriai alkalmazásának hagyományai egészen a XIX. – XX. század fordulójáig nyúlnak vissza, amikor Európában létrejöttek az első, pszichiátriai betegek képzőművészeti munkáit bemutató gyűjtemények. Amikor a szavakban való kifejezés nehézségeivel küzd a páciens, az alkotás a

kommunikáció eszköze lehet. Sokaknak könnyebb szóra bírni fájdalmaikat valamiféle közvetítő segítségével. A létrehozott alkotásoknak „kibeszélő” szerepük van: az alkotó elmondhatja, mi munkál benne, a terapeuta pedig a műveken felfedezhető szimbólumok segítségével értesülhet a beteg állapotáról. A munkákat csak a gondokkal küzdő személyiségével együtt, történetének ismeretében szabad értelmezni. Ha bizonyos szimbólumok ismétlődnek, motívumokká válnak, akkor ezek valamiféle felkiáltójelekként funkcionálnak, amelyekről ki kell deríteni, mi a jelentésük. Ugyanígy fontos jelzések lehetnek a színek, a tónusok, az alakok elrendezése, egymáshoz való viszonyuk.”(forrás: www.medizona.hu)

A terapeuta feladata a **hatékony kommunikáció**, a segítő beszélgetés folytatása (a saját lehetőségeinek határáig), a kliens nem szavakban kifejezett jelzéseinek értelmezése, a kliens családjával való segítő kommunikáció, a nem egészségügyi és a segítő környezettel való kapcsolatteremtés, a klienssel és a rehabilitációt végző csapattagokkal való együttműködés, melynek célja a megbízható gyógyulás megteremtése. A kommunikációs eljárásokra épülő terápia egyik speciális módszere a **meseterápia**.

„A meseterápia során a terapeuta egy adott problémára koncentrál, így gyors és hatékony lehet a gyógyítás. A terapeuta a mesemondó szerepét veszi fel, miközben felolvas, árgus szemekkel figyeli, mely eseményekre hogyan reagál páciense, akit bevitt a sűrű erdőbe, a manók, boszorkányok világába – meséli egy szakember. A terápiát megelőzi egy beszélgetés, itt felszínre kerülnek a megoldandó problémák. Azután elhangzik a mese, amelyben olyan szörnyek vannak, amelyekkel a páciens éppen küzd, így próbálva rábírni a szembenézésre; mindez később öngyógyító terápiaként is működhet. A résztvevőknek általában vannak kedvenc meséik, amelyek képet adnak a

problémáikról. Ez segíthet például megoldást találni a párkapcsolati válságokra, a szülőkkel való problémákra, a jövőkép hiányára, a gyerekvállalással összefüggő konfliktusokra, a gyászra, a függőségi helyzetekre.” (forrás: www.medizona.hu)

Tehát a terapeutának – ha alkalmazza ezt a terápiás módszert – képesnek kell lennie a mesét kreatívan megváltoztatni, a terápiában részt vevő személy helyzetére igazítottan elmondani.

A terapeuta feladata a rehabilitációs tevékenységek szervezése, illetve menedzselése is. Vezeti a foglalkoztatott csoportot, részt vesz a rehabilitációs csapatmunkában. Tájékozott a gyógyászati segédeszközök beszerzési lehetőségeiről, ezt az információt naprakészen szolgáltatja a klienseknek. A rehabilitációs tevékenység terapeutának adminisztrációs feladatokat is el kell végezni. Tevékenységét folyamatosan és szakszerűen dokumentálnia kell.

A munkavégzés során használt anyagok, eszközök

A terapeuta attól függően, hogy milyen rehabilitációs foglalkozásokat, szocioterápiákat végez, különböző eszközökkel, anyagokkal dolgozik. Ezek igen széles palettán helyezkednek el. Minden eszköz, anyag lehet a foglalkozás tárgya.

A szakember munka- és művészetterápiákon, foglalkoztatásokon a legkülönfélébb anyagokat használhatja, illetve megtaníthatja azok használatát, például:

- textil,
- fém,

- agyag,
- viasz,
- papír,
- fa,
- vessző,
- festékek,
- üveg,
- műanyag,
- egyszerű használati tárgyak, akár kombinálva az alapanyagokkal és a szerszámokkal (ezek a képzeletet és a kreativitást fejlesztő foglalkozásokon tehetnek jó szolgálatot).

Ezekon a foglalkozásokon az eszközök általában egyszerű kézi eszközök, szerszámok, például:

- ecset
- véső
- kalapács
- fogó
- kerti szerszámok
- összeszereléshez szükséges eszközök
- öntőformák
- olló stb.

Más területeken dolgozó szakemberek más eszközöket (pl. audiovizuális és technikai eszközök) alkalmaznak. Fontos eszközök lehetnek a **játékok** is, de a megfelelően képzett terapeutáknak a **számítástechnika** világát és annak **eszközeit** is ismerni, alkalmazni kell. Mivel tevékenyen részt vesz a különböző **gyógyászati segédeszközök**, életminőséget javító eszközök

használatának betanításában, ezért ezek ismerete is szükséges.

A munkavégzés helye

A rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta dolgozhat például:

- házi szakápolói szolgálatokban,
- lakóközösségi rehabilitációban,
- fogyatékkal élők intézményeiben,
- állami nevelőintézetekben,
- idősgondozást ellátó intézményekben,
- rehabilitációs intézményekben,
- egészségügyi intézmények járóbeteg- és fekvőbeteg-osztályain,
- védő munkahelyen, védett munkahelyen.

A rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta **szobában, teremben, foglalkoztatóban, műhelyben, különböző munkahelyeken** dolgozhat. Ezek nagyobb részét zárt térben vannak, belső munkahelyet jelentenek.

Kapcsolatok

A terapeuta munkáját általában orvosi felügyelet mellett önállóan, vagy egy másik segítő szakemberrel (pszichológus, pedagógus, gyógypedagógus, drámapedagógus, művész, egy adott szakma képviselője stb.) közösen végzi. Együtt kell működnie a többi egészségügyi, illetve nem egészségügyi, rehabilitációban részt vevő partnerrel, például:

- kollégákkal,
- segítő szakemberekkel,
- adminisztratív dolgozókkal,

- a rehabilitált lakókörnyezetében működő segítő szervezetek munkatársaival,
- a kliens hozzátartozóival, családtagjaival.

A jó együttműködés, a kapcsolatok különösen fontosak ebben a szakmában, hisz csak együtt, egymás munkáját támogatva lehet eredményes rehabilitációs tevékenységet folytatni, aminek középpontjában mindig a kliens mint ember, és nem a betegsége kell, hogy álljon.

Követelmények

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?
- ◆ Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?
- ◆ Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?
- ◆ Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?
- ◆ Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?
- ◆ Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Fizikai igénybevétel, megterhelés

A rehabilitációs tevékenységet végző *terapeuta naponta több órán keresztül, álló helyzetben végzi munkáját*. Ritkább esetekben ül. Gyakran kell helyet, helyzetet változtatnia. Munkája általában épületen belül végzett, **könnyű fizikai és jelentősen megterhelő szellemi munka**. A sérült emberekkel való foglalkozás **jelentős pszichés terhelést** okozhat.

Környezeti ártalmak, hátrányok

A *terapeuta* munkája során sok emberrel közeli testi kontaktusba kerül (érintés) így **csepp- és szérumfertőzésnek** van kitéve. A munka fizikai károsító tényezői mellett **a pszichés terhelés hangsúlyosabban megjelenhet**. Az állandó fokozott figyelem a kliensekre, az emberekkel való kapcsolat jelentős pszichés terhelést (kiégésveszélyt) jelenthet ebben a szakmában.

Egészségügyi követelmények

Fontos tudni, hogy mindenkinek, aki a gyógyítás, egészségügy területén szeretne elhelyezkedni, speciális, adott foglalkozásnak megfelelő szigorú egészségügyi alkalmassági vizsgálaton kell részt vennie. Az általános és legjellemzőbb közös elvárásokat a következőkben részletezzük.

A foglalkozás gyakorlását kizáró egészségi tényezők

- kézi anyagmozgatással járó munka végzésére nem alkalmas

- karok/kezek/ujjak fokozott használatát igénylő munkát nem végezhet
- könnyű fizikai munkát nem végezhet
- fokozott figyelmet igénylő munkát nem végezhet
- együttműködést kívánó munkát nem végezhet
- érzelmi megterheléssel járó munkát nem végezhet
- mások fertőződésének veszélyével járó munkahelyen munkát nem végezhet

**A foglalkozás
gyakorlását korlátozó
egészségi tényezők**

- jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- ép hallást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- jó egyensúlyérzést igénylő munka végzésére nem alkalmas
- tartós állómunkát nem végezhet
- sok gyaloglást és/vagy járkálást igénylő munkát nem végezhet

**Egyes munkaköröket
korlátozó egészségi
tényezők**

- nem görnyedhet/térdelhet/guggolhat/hajolhat

A szakma sikeres gyakorlása szempontjából fontos képességek (kompetenciák)

Az válassza ezt a szakmát, aki szeret és képes beteg embereknek tevékenyen segíteni, aki szereti a változatos munkát, az önállóságot, tud és akar fogatékkkal élő, beteg, elesett embereknek segítséget, támogatást, biztatást nyújtani.

„A szakma szépsége abban rejlik, hogy látványosan javítani tudjuk igen súlyos állapotban lévő, nem egyszer végletekig elkeseredett emberek közérzetét, mindennapjait, életminőségét. Tevékenységünkkel elviselhetőbbé, komfortosabbá, vagy akár boldoggá, megelégedetté tehetjük életüket.” – mondja egy terapeuta.

A terápiás munka sikeres gyakorlásához a megfelelő, képzés során elsajátítható szakmai ismeretek (pl. klienscsoportok fizikai, értelmi, érzelmi jellemzőinek ismerete, jelbeszéd ismerete, rehabilitációs eszközök ismerete stb.) mellett a következő legfontosabb képességek (kompetenciák) szükségesek.

Személyes kompetenciák:

- türelmesség
- megbízhatóság
- másság elfogadása
- érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
- szervezőképesség
- stressztűrő-képesség
- elhivatottság, elkötelezettség
- találékonyság
- rugalmasság
- esztétikai érzék, kreativitás

Társas kompetenciák:

- segítőkézség
- motiválókészség
- hatékony kérdezés készsége
- közérthetőség
- konfliktuskezelő készség
- empátikus készség
- irányítási készség

Módszerkompetenciák:

- tervezési készség
- gyakorlatias feladatértelmezési készség
- eredményorientáltság
- kreativitás, ötletgazdagság
- helyzetfelismerés
- korrekciós készség
- figyelemmegosztás
- kontroll (ellenőrző képesség)

Fontos tantárgyak

A szakma sikeres gyakorlásához a következő tantárgyakból kell jó eredményt elérni:

- biológia,
- társadalomismeret (történelem),
- egészségügyi tantárgyak, elsősegélynyújtás,
- pszichológia.

Érdeklődési kör

A szakemberek szerint a szakmához az alábbi **négy** **érdeklődési irány** a legfontosabb:

- emberekkel foglalkozni,
- másokról gondoskodni, másokon segíteni,
- önállóan munkát végezni, felelősséget vállalni,
- tanácsokat adni.

Szakképzés

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Mit kell tanulni a szakképzés során?
- ◆ Hol történik a szakképzés?
- ◆ Milyen iskolai előképzettségre van szükség?
- ◆ Mennyi ideig tart a szakképzés?
- ◆ Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?
- ◆ Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

A terapeuta szakma gyakorlásához két szinten lehet képzettséget szerezni.

Minősített képzés (OKJ-s tanfolyam) keretében **a jelentkezők végzettséget szerezhetnek** a következő szakon:

- rehabilitációs tevékenység terapeuta

Akik **komolyabban is szeretnék a szakmával foglalkozni**, illetve nagyobb esélyt adni a szakmai előrelépésnek, és rendelkeznek már **valamilyen kapcsolódó (pl. egészségügyi, pedagógiai) felsőfokú végzettséggel**, azoknak érdemes **felsőfokú szakmai továbbképzésen végzettséget** szerezniük.

Az egyetemek, főiskolák által szervezett felsőfokú szakmai továbbképzés keretében a szakirányú diplomával rendelkezők végzettséget szerezhetnek például a következő tanfolyamokon:

- művészetterápia,
- foglalkozási rehabilitációs szaktanácsadás,
- komplex rehabilitációs mentor,
- egészségügyi rehabilitációs menedzser.

Fent felsorolt felsőfokú továbbképzések időigénye, tematikája a választott képzés és az indító intézmény függvényében is nagyon változó lehet, ezért ezeket itt részletesen nem ismertetjük. Ezekkel kapcsolatos részletes információk megismerhetők a www.felvi.hu weboldal „Szakkereső” és „Szakleírások” menüpontja alatt a szakirányú továbbképzések között.

Rehabilitációs tevékenység terapeuta képzés (OKJ-s képzés)

A képzés célja olyan korszerű szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátíttatása a tanulókkal, amelyek birtokában önállóan, illetve a rehabilitációs/rehabilitációs team tagjaként képesek lesznek hatékonyan tevékenykedni a tevékenységükben akadályozott gyermekek és felnőttek rehabilitációjában/rehabilitációjában:

- a kiesett és megmaradt pszichés, illetve mozgásszervi funkciók lehető legmagasabb szintű helyreállításával,
- az önellátás képességének a lehetőségekhez mért maximális szintre hozásával,
- a tárgyi feltételek és a környezet személyre szóló adaptálásával, akadálymentesítésével.

Előképzettség, képzés helye, ideje, költségek

Iskolai előképzettség tekintetében **sikeres érettségi vizsga a minimum követelmény, valamint szakmai alkalmassági vizsgálat szükséges.**

A rehabilitációs tevékenység terapeuta szakma **iskolai rendszerben és felnőttképzésben** is tanulható.

A képzési idő iskolai rendszerben három év, felnőttképzés esetében pedig legfeljebb 3600 óra. Ehhez további 900 órás (csak felnőttképzésben tanulható) **ráépülés** elvégzésével *gyógyújszás foglalkoztatói* végzettség is szerezhető.

A képzés során **50%-ban vesznek elméletet és 50%-ban gyakorlatot.** A

felnőttképzési tanfolyamokat többnyire költségtérítéses formában indítják.

A képzés során tanulandó modulok/tárgycsoportok:

- interakció az egészségügyi ellátásban,
- aszepszis-antiszepszis, munkavédelem, környezetvédelem,
- első ellátás, elsősegélynyújtás,
- egészségmegőrzés, egészségfejlesztés, egészségnevelés,
- a beteg/kliens állapotának felmérése,
- interakció a szociális és rehabilitációs ellátásban,
- rehabilitációs tevékenység terápia,
- gyógyfoglalkoztatás.

A legfontosabb – rehabilitációs tevékenység terápia – modulon belül a hallgatók a következő ismereteket sajátítják el:

- siketek jelbeszéde,
- segítségnyújtás a pontírás elsajátításában,
- segítségnyújtás a gépírás elsajátításában,
- állapotfelmérő tesztek, vizsgálatok,
- a terhelhetőség mérése,
- a rehabilitációs terv elkészítése és végrehajtása,
- segítségnyújtás a biztonságos hely- és helyzetváltogatásban,
- új mozgásminták elsajátítása,
- mindennapi élettevékenység újratanítása,
- készségfejlesztés,
- az önálló életvitel tanítása,
- rehabilitációs eszközök alkalmazása
- csoportos foglalkozások vezetése,
- motivációs technikák,
- a mozgáskreativitás fejlesztése,
- mozgáskorrekció,
- beszédképesség-fejlesztés (kommunikációs alapismeretek),

- habilitációs/rehabilitációs technikák alkalmazása különböző betegség-típusoknál (pl. légzőszervi, mozgásszervi, daganatos, pszichés stb.).

A szakképesítéssel kapcsolatos részletes információk megismerhetők a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapjának (www.nive.hu) „Szakképzési dokumentumok” és „Adatbázisok” menüpontja alatt, valamint a Nemzeti Pályaorientációs Portálon (www.eletpalya.afsz.hu).

Kereseti lehetőségek, elhelyezkedési kilátások

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?
- ◆ Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?
- ◆ Hányan dolgoznak ebben a szakmában?
- ◆ Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?
- ◆ Hogyan alakult a munkanélküliek száma?
- ◆ Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

Munkaerő iránti kereslet, munkanélküliség

A szakma iránti igényre **hatással van az egészségügyi, szociális ágazat piaci helyzete**. Bár a kiegészítő terápiák iránti igény jelentősen növekedett az utóbbi években, elmondható, hogy a magyar egészségügyi és szociális ágazat jelenlegi alulfinanszírozottsága jelentős akadályát képezi alkalmazásuknak.

Mindezek mellett az **egyéni adottságoktól, személyes képességektől, ambícióktól, illetve végzettségtől** is függnék a szakmában dolgozók elhelyezkedési esélyei. Bár a szakmában dolgozók iránti kereslet a mindenkori gazdasági helyzet függvénye, a lehetőségek a jövőre nézve biztatónak mutatkoznak, várhatóan **növekedni fog az igény a munkaerőpiacon a *terapeuta* szakemberek iránt**.

A **szakma korelosztása viszonylag egyenletesnek** mondható, jelenleg azonban a szakmában dolgozók között **magas a középkorúak aránya**, mely azzal is magyarázható, hogy a szakma sikeres gyakorlásához jelentős tapasztalatra van szükség. A stresszel járó munkavégzés, a beteg emberek melletti leterheltség és a viszonylag alacsony bérezés miatt nagy a pályaelhagyók száma.

A foglalkozást kereső munkanélküliek számát és a bejelentett álláshelyek számát az alábbi táblázatokban foglaltuk össze:

A foglalkozást kereső munkanélküliek száma országosan (fő/év)		
Év	Pályakezdő munkanélküliek és álláskeresők	Összes munkanélküli és álláskereső
2007	0	10
2008	4	18
2009	0	5

Bejelentett álláshelyek száma országosan (db/év)	
Év	Bejelentett álláshelyek száma
2007	15
2008	10
2009	19

A táblázatból jól kivehető, hogy a fentiekben leírtak ellenére az elmúlt években a szakmában elhelyezkedni kívánók számában és a keresleti oldalon is stagnálás tapasztalható (nincs sok munkanélküli, de nincs sok üres álláshely sem). Ez azt is jelezheti, hogy aki el akar helyezkedni ebben a szakmában, az megtalálja a számára megfelelő pozíciót.

Átlagkereset

A foglalkozásra jellemző átlagkeresettel kapcsolatos információk megtalálhatók az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján: <http://foglalkozasok.afsz.hu>.

A *terapeuták* **átlagkereseti adatait** az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Országos átlagkereseti adatok (bruttó Ft/hónap)		
Év	Személyi alpbér	Teljes kereset
2007	144 971	173 241
2008	138 096	162 358
2009	153 904	191 943

Az elmúlt években a *terapeuták* **átlagbérében** **kismértékű növekedés** figyelhető meg, mára jóval **meg is haladja az érettségivel rendelkezők nemzetgazdasági átlagát**, de a főiskolán végzetteket még nem éri el ez az összeg, tehát a szükséges tanulmányi időhöz és szakmai kihívásokhoz mérten nem jól fizetett ez a szakma.

Szakmaváltás, átképzési lehetőségek, karrier

A különböző terápiás szakmákban mind az **OKJ-s végzettséggel rendelkezők**, mind pedig a **felsőoktatásban végzettek** is elhelyezkedhetnek. Mint a legtöbb szakmára, erre is igaz, hogy **minél magasabb végzettséggel rendelkezik** valaki, **annál jobb az esélyei** a magasabb beosztású vagy a nagyobb szakmai kihívást jelentő munkakörök betöltésére is.

További elhelyezkedésre, munkaerő-piaci tendenciákra vonatkozó adatok érhetők el a www.afsz.hu weboldal Statisztika menüpontja alatt.

Egyéb információs források

- **Nyomtatott információk**
- **Elektronikusan elérhető források**

Szakkönyvek

Horváth Endre (szerkesztő): **Gyógyfoglalkoztató füzetek** 1-12. Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet, 2002.

Illyés Sándor (szerkesztő): **Gyógypedagógiai alapismeretek.** ELTE – Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola, Budapest, 2000.

Gabnai Katalin: **Drámajátékok** - Bevezetés a drámapedagógiába. Helikon Kiadó Budapest, 1999.

Kaposi László (szerkesztő): **Drámapedagógiai olvasókönyv.** Magyar Drámapedagógiai Társaság Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1995.

Angelus Iván: **Táncoskönyv** (Magánkiadás) c/o Új Előadóművészeti Alapítvány 1132 Budapest, Csanády u. 19. (1999.)

Kende B. Hanna: **Gyermekpszichodráma.** Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Kokas Klára: **Öröm, bűvös égi szikra.** Akkord Zenei Kiadó Kft, Budapest, 1998.

Szépirodalom, film

K-Pax – a belső bolygó – amerikai film, 2001.

Kokas Klára művészetpedagógiája eltérő képességű gyermekeknek.

(dokumentumfilm) PV Film és Video Stúdió, Budapest.

Elektronikusan elérhető források

www.msze.hu – a Magyar Művészet- és Szocioterápiás Közösségépítő Egyesület honlapja

www.adhat.hu – a Gyógyfoglalkoztatók Országos Egyesületének honlapja

www.afsz.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapja

www.nive.hu – a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapja

www.epalya.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat pályainformációs honlapja

www.eletpalya.afsz.hu – Nemzeti Pályaorientációs Portál